... مطبعه‌سی (ماسیس) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել Ձն. Խմբագրութեան

[illegible] ՕՐԱԳՐՈՑ

Կ. ՊՈԼԻՍ ՂԱԼԱԹԻԱ, Նորատունկեան խան
Direction du Journal "MASSIS,"
Galata, CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues
aux Bureaux du journal

ՄԱՍԻՍ
ԼՐԱԳԻՐ

10 ՓԱՐԱ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ 10 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ համար	Տարեկան գին. արծ.		75
» »	Վեցամսեայ	» »	40
Գաւառներու »	Տարեկան	» »	100
» »	Վեցամսեայ	» »	50
» »	Եռամսեայ	» »	25
Օտար երկիրներու	Տարեկան	ֆրանք	25
Ռուսիոյ	»	ռուբլի	10

Դրամը [illegible] փոխ կընդունուի. 115 [illegible] 100 ղրուշի հաշուով:

ՄԵՐ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Առջի գիշեր, մեքենայի անակնկալ խանգարում մը տիրող փոթորկին պատճառած խզում մը հաղորդակցութեան և այլ դժուարութեանց միանալով, Մասիսի հրատարակութիւնը անկարելի ըրաւ, որով այս առտուան թերթը կրկին պարունակութեամբ կը հրատարակուի։

ՆՄՈՅՇ ՄԸ

ՏԵՍՉԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵՆԷՆ

Մի զարմանաք մեր վերնագրին վրայ. հիմա Տեսուչները իրենց մասնաւոր գրականութիւնն ունին տեղեկագիրներ պատրաստելու, թերթերը ըմբերանելու համար այնպիսի լեզու մը գործածելով, որուն նմանը Ե. դարու ամենէն դժուարհասկնալի հեղինակներուն մէջ չտեսնուիր։ ԺԹ. դարու հայ մատենագրութեան գաղափարջիկ նորութիւն ալ ա՛յս թող ըլլայ.—Տեսուչներու գրականութիւնը, որուն ոճին բանալին կը գտնուի միայն զայն մշակողներուն քով։ Բայց զուարճաբանութիւնը թողլով, իրա՛ւ անհրաւակայելի վիշտ ունեցայ կարդալով տեսակ մը ջատագովականը Բերայի վարժարանին [illegible] Նորընտիր Տեսչին, որ կը ջանար բաներ մը հասկցնել աղքատ հայերէնով մը, զոր քիչ մը վարը պիտի յանձնենք մեր ընթերցողներուն ուշադրութեան և հայերէն գիտցողներուն մեկնութեան։ Եթէ այդ կերպ գրութիւն մը յանկարծ Ամերիկայի մէջ խմբագրուէր, վստահ եղէք թէ սանքինները իրենց կուշտը պիտի բռնէին խնդալու ատեն, և թերթերու խմբագիրները մրցանակ պիտի խոստանային անոր՝ որ կարենար քակել այդ բևեռագիրը կամ կարդալ իմաստը այդ կրկնագիր մագաղաթին։ Բերայի վարժարանները, անոնց ներքինն ու արտաքինը ժամանակէ մ՚ի վեր քննադատութեան առարկայ էին, տխուր իրականութիւնը մէջտեղ հանելու համար ջանքեր կընէինք, և հիմա անկողմնակալ դիպուածը այնպէս կամեցաւ որ թերահաւատները մեր բառերուն իբրեւ ապացոյց իրենց աչքին առջեւ ունենան նմոյշ մը նոյն վարժարաններուն նորընտիր Տնօրէնին կողմէ խմբագրուած. [illegible]։ Ահա այս նշանաւոր [illegible], Ռուսահայոց լեզուն փոխ առած ըլլալու համար։

Բերայի վարժարանները

Այսօրուան (երեքշաբթի) Մասիսին մէջ Բերայի Ազգ. վարժարանաց, մասնաւորապէս էսաեան վարժարանի մասին քննադատութիւն մ՚ալ կարդացինք։

Պատ. Քննադատ էֆէնտիներէն կը խնդրուի որ միայն երկու ամսոյ չափ համբերատ ըլլան—դադար տան իրենց բեղուն գրչին։—Այն երկու ամսոյ պայմանաժամէն յետոյ—թերեւս անկէ առաջ իսկ—պիտի պարտաւորիմ ամենէն դժուարահաճ քննադատներն դիտել ու զննել, իրենց գիտակով, մասնաւորապէս էսաեան և ընդհանրապէս Բերայի բոլոր հայ վարժարանները։

Նախկին Տնօրէնի պաշտօնին նախանձորդներն ալ, եթէ կան, թող չի վնասին այն նորօրինակ յայտարարութենէս, զի էսաեան վարժարանը իր թաղին և անուան պատուաւոր ու արժանի վիճակին մէջ դրուած ըլլալը տեսնելուս պէս, կամ մինչեւ պայմանաժամիս լրումը չի տեսնելուս պէս, պիտի հրաժարիմ արդէն իմ անձնական գործերս ընդդրկելու համար։

Բերայի Պատ. Թաղ. Խորհրդոյ առ իս ցոյց տուած վստահութիւնը, կարող ուսուցչաց օժանդակութիւնը, զոր պիտի վայելեմ, կրթական տեսուչ Հինտլեան էֆէնտիի աջակցութիւնը ներշնչեցին ինձ դնել սոյնպիսի յայտարարութիւն մը Քննադատներու անզգոյշ գըրչին առջեւ։

Ցտեսութիւն.

Նորընտիր Տնօրէն
Բերայի Ազգ. Վարժարանաց
Յ. ԲԱԴՐԱՏՈՒՆԻ

Ձենք ուզեր երկարել տնօրէնի մը գրչէն ելած վաւերագրին հայկաբանութեան արժէքին վրայ, հիմա փնտռուածը հայերէնը չէ, այլ մեծադղորդ տխուղոսներ. մեր բարի հայրերն էին որ ներկայացող ամեն պաշտօնէէ կը պահանջէին նախ մաքուր հայերէն գիտնալ, գրել, խօսիլ, և այն ալ գրաբա՛ռ…։ Սակայն չենք կրնար զանց ընել և չըսել թէ յարգելի տնօրէնը մոռցած է, աւա՛ղ, իր գրութեանը տակ թուական դնել. աւելի աղէկ չէ՞ր ըլլար, փոխանակ այն քան չըլլալիքներով [illegible] իր ստորագրութիւնը, հաճէր—ըսե՞նք գիտնար—իր գրութիւնը թուագրել։

Եթէ նիւթական արժէք չունի, ինչպէս տեսանք, տեսչական գրականութեան այս նմոյշը, բարոյական ի՞նչ արժանիք կը ստանայ։—Ոչինչ, նախ մեծաբանութիւն, որով շատ գիտութեամբ կընդունի կերպով մը իր նախորդին տկարութիւնը, և երկրորդ անկլանելի և աններելի քծինք մը ա՛ս ու ա՛ն ձեռնհասներուն, որոնք կրնան իր տեսչական կառքին անիւին տակ հինգած ատեն թռուակ մը ոտք դնել։ Ողջամիտ ընթերցողները համոզելու համար այսքան բաւական է. արդէն մեր պատմածէն, մեր գրածէն շատ առաջ կրնան ուշիմ ընթերցողները տեսնել իրաւը և գուշակել իրենց կարծիքը ինպաստ մեր։ Ի՞նչ հարկ կայ Քննադատները քարոզել, երբ քարոզը ինք կը խոստովանի թէ իր նախորդին օրով—այսինքն դեռ մինչեւ այսօր—խեղճ վիճակի մէջ էին եղեր Բերայի Ազգ. վարժարանները։ Հոս մեր նիւթէն դուրս է նոր և հին տնօրէններուն զուգակշիռ ընել, թէև հինը գովողներ շատ կան, և մենք ալ սխալուած ենք ներկայ յայտարարութիւնը մեր ձեռքը ունենալով ըսելու, եթէ ոչ հինն աւելի կարծէր՝ այլ թէ գոնէ նորը ինչ է։

Անձնական գործերը [illegible] կազմ և պատրաստ տնօրէն մը պայմանաժամ կորուչէ գործը քալեցնելու համար։ Անձնական գործեր և պայմանաժամ ընդհանուր գործերու համար, շատ ուղիղ չեն համեմատիր իրարու հետ, սեւնենք վախճանը, միայն թէ Նորընտիր տնօրէնը՝ որ այսպիսի անպէտ յայտարարութեամբ մը կը կատարէ իր պաշտօնավարութեան բացումը, նորօրինակ յոյս մը չներշնչեր մեզի։

Հիմա ինչ պիտի ըսէք Պոլսոյ ամենէն շէն ու հարուստ արուարձանին վարժարանին վրայ այս խօսուածները եւ գրուածները կարդալով, դուք Պ. Պ. Որբերեան, Դադանեան, Գասապեան, դուք որ դաստիարակութեան համար հոգի կուտաք և կը փափաքիք լաւ հասկցուած կրթութիւնը պատուաստուած տեսնել հայ մանուկներուն մըտքին վրայ։

ԱՄՈՒՍՆԱՑԷ՛Ք

ԴՐԱՄՕԺԻՏ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դ.

—Աղուորիկ աղջիկ. պզըլը պզըլը, յիսուն ոսկի ալ ճէհէզ պիտի բերէ։

Է՛ ինչ սատուելութիւն չխօսակը, 50 ոսկին չոր չոր և քուրջի կտորուանքներ պիտի բերեր ըսէին, աւելի լաւ չէ՞ր ըլլար։

Ձեմ գիտեր ինչ ըսել է ճէհէզը, ինչո՞ւ համար ամուսնացող մանչ ու աղջիկ 12ական հատ նոր նոր ճերմակեղէն և 3-4 փխտան ու գլխարկ ունենան, դուք բան մը կը հասկնա՞ք, ես բնաւ չեմ հասկնար։

Երիտասարդ մը կամ օրիորդ մը արդէն երբ 20-22 տարեկան եղած են, ճերմակեղէն և հագուստ չունին, անոնք թող ծովը նետուին, իսկ բնականաբար անոնք որ բան մը կը հագնին, լաւ, պէտք է այդ ունեցածներովնին ամուսնանան։

Ամուսնութիւնը պարտականութիւն մ՚է, լաւ, մարդ պարտականութիւն մը կատարած ատեն անպատճառ նոր լաթե՞ր ունենալու է։

Ի՞նչ են ատ պատրաստութիւնները, ինչ վատ սովորութիւն, կտոր կտոր եղիր, ասկէ դրամ գտիր, անկէ պարտք ըրէ, գիշերները չոր հաց կեր, ինչ է եղեր, աղջիկ պիտի ամուսնացնես եղեր, ի՛նչ է եղեր, հարսնիքին օրը սեղան պիտի տաս եղեր և շատ մը աւելորդ ծախքեր պիտի ընես եղեր և ինչո՞ւ, որովհետև աղջիկդ կ՚ամուսնացնես, աղջիկանդ արժանիքը վրայի հագուստները չեն ա, ինք թող արժանիք ունենայ, ինք թող լաւ մը խորհի այն ծանր պատասխանատուութիւնը որ պիտի ստանձնէ հանդէպ Արարչին և ընկերականութեան, թող լաւ մը սերտէ իր պարտականութեան դասերը և ոչ թէ քուրջի կըտորները կարելու, կամ ջօրջօփ գլխարկներ շինելու զբաղի։

Ձէ, չէ, ատոնք ամենն ալ պէտք է վերնան, իսկ միւս կողմէն խեղճ երիտասարդը հազիւ իր օրապահիկը կը ճարէ, կը փափաքի ամուսնանալ և սակայն կը խորհի, երբ կ՚որոշէ ամուսնանալ, ինչ ընէ, նշանտուքին էլմաս մատնի պիտի տանի, հարսնիքին օրը աղուոր ըրգաք, եթէ չընէ ատոնք, եթէ չը հետեւի այդ հասանքին, ինչ պիտի ըսեն, ան աս զինքը պիտի մեղադրեն «Վայ գլխուն, բարա չունէր նէ, թող կարգուելու չելլար»։

* * *

Եւ ինչ ծախքեր, ոչինչի համար, պսակին փիւ տանը զատ, ամեն օրուանը զատ, կիրակիօրուանը զատ, տիւղիւնաներով ճերմակեղէն, թէլփէչէ, փօղք, մեծեր նախչուն (որոնք Ազգ. Հիւանդանոցէն չեն առնուած), ճերմակ ոտքի աման, ևլն.։

Ու հիմակ ամենէն աժան հարսնիքը՝ աղջկան համար 15-20, իսկ երիտասարդին համար 10-15 ոսկի կըլլայ, գումարներ, որ եթէ քով քովի գային պիտի կրնար երիտասարդը անկախ գործի մը տէր ըլլալ և օրական 8-10 ղրուշ վաստկցնել տալ իրեն.

Ձէ. պէտք է վեր ի վայր փոխուի մեր ամուսնութիւններուն ձեւը, ինչ որ ընդունուած է այսօր պէտք է մերժել վաղը. ի՞նչ ըսել է կառքերով հարս առնել երթալ, ինչո՞ւ այդքան բազմածախս ըլլայ հարսնիքը, է՛հ, եթէ աւելորդ դրամ ունին աղջիկը կամ այրը, թող պահեն այդ դրամը իրենց ապագայ սերունդին համար։

Ահա մին ալ այն պատճառներէն, որոնք խրտչեցնել կուտան և նուազեցնել կուտան ամուսնութիւնները, դարմանը շուտով խորհելու է եթէ կուզենք որ օր մը չտեսնենք ինչ որ չենք փափաքիր։

* * *

—Տուն մը և 100 ոսկի ալ բարա։

Այս ալ ամենէն աւելի փնտռուած գոհացուցիչ պաշտօնն է, կան ուրիշներ որոնք ատքինին գլուխը կը ծեծեն պառաւով.

—Հինդ հազիւր ոսկիով աղջիկ մը կը փնտռեմ։

Ուրիշ մը.

—Հազար ոսկիէն կուտ մը վար չըլլար։ Անդրէն ուրիշ մը.

—Ուրիշ ամենը չարժոզը 200 ոսկի կառնէ կոր, ես 500 ուզեր եմ շա՞տ է, ամօ՛թ է, (ամօթն ալ կը հասկնան կոր, զարմանալի չէ՞ք գտներ)։

Է՛, հիմայ ըսէք, աղջիկ մը ինչի նմանեցաւ, եթէ ոչ վաճառականի մը ապրանք, ինչ որ է լամպաճիին համար լամպան, գլխարկավաճառին համար գլխարկը և կամ չալքարիզէն ծախողին համար՝ բաստան, պարզապէս ծախու ապրանք մը դարձած են աղջիկները, բայց որո՞նք ըրին այդպէս, եթէ ոչ իրենք, աղջիկները և մայրերը, թող ամենը մէկ ըլլան, 10 բարա չառն և ամենը մէկի բերան ըսեն մանչուն.

—Մեր աղջիկը ծախու ապրանք չէ, մեր աղջիկը չենք ծախեր… վրայ դրամ տալով Տասը բարա չենք տար, կուզե՞ս…

* * *

Եւ այն ատեն ինչ պիտի ընեն յարգելի երիտասարդները՝ երբ տեսնեն այն զօրաւոր կամքը՝ որուն չգոյութենէն մինչեւ այսօր յաջողած էին օգտուիլ, ամենքը մէկ պիտի տեսնեն որ ճար չկայ, պիտի որոշեն ամուսնանալ և հաւատացէք որ այն ատեն աւելի բազմաթիւ պիտի ըլլան ամուսնութիւնները՝ որովհետև դրամի խնդիրը պիտի վերնայ և ուր դրամ չկայ, ամենէն ծանր խնդիրները շուտով լուծուած կստանան։

Այո, եթէ կուզենք ընտանիք կազմել, եթէ կուզենք ճշմարիտ զաւակներ, օգտակար անդամներ աւելցնել, և եթէ կուզենք որ մենք ըլլանք այնպէս ինչպէս պէտք է ըլլալ, և վերջապէս եթէ կը փափաքինք որ մեր շուրջը պզտիկ, պզտիկ անուշիկ աչուկներով, սիրուն մանկիկներ բոլորուին և մեր ընտանեկան կեանքը խաղաղ ու վճիտ ծովու մը պէս ըլլայ, անծայրածիր և խորհրդաւոր, թող վերնան դրամով և ճէհէզով աղջիկ առնելու յոռի սովորութիւնները և անոր տեղ թող անցնի «սիրոյն սիրածը, [illegible]»։

* * *

Դարերու հոլովումին մէջ, ամեն ժողովուրդներու և ամեն ազգութեանց մէջ ամուսնութիւնները կը կատարուէին՝ պարզապէս պարտականութեան մը կատարման համար, և անոնց ձեւն եղած է ի սկզբան պարզ, իսկ ետքերը երբ մարդերը ուզած են պարզ մանկանացութերէն զատուիլ և հարուստներու դասակարգը գոյութիւն ունենալ, այն ատեն ինչ ընեն որ տարբերին ռամիկէն և իրենց ազնուական ըլլալը յայտնեն, ղիմեցին անանկ միջոցներու, որուն աղքատը դժուար պիտի հասնէր, բայց եղաւ ժամանակ և արդէն իսկ է, երբ աղքատն ալ, պարզ էնաֆն ալ — գործին պէս, որ ուզեց նմանիլ կովուն՝ և ճաթեցաւ — կուզեն նմանիլ հարուստ ազնուականներու։

Եւ արդէն 50-60 տարի առաջ նոյն իսկ Պոլսոյ մէջ թէեւ ամուսնութիւնները բազմածախս կըլլային, գոնէ սակայն ամեն մեղքիս վրայ՝ դրամօժիտը չկար. և այն ատենէն հիմայ, փոխանակ աւելի յարմարելու ժամանակներուն, ժամանակը մեզի յարմարցնել կուզենք։

Պիտի խօսինք իր կարգին զաւառներու մէջ տեղի ունեցած ամուսնութիւններու անտեղի սովորութիւններուն վրայ. մանաւանդ «պաշլըխը»՝ որ դրամօժիտին հակապատկերն է։

Ա՛ն եղբայր որ կողմը դառնաս ծախու ապրանք կը գտնես աղջիկը։ Մինչդեռ եթէ կայ բան մը որ անվաճառելի պէտք է նկատել, այն ալ կնոջ սիրտն է։ Ամեն ժողովուրդի, ամեն տեղի մէջ պարզապէս իբրեւ ապրանք նկատուած է աղջիկը, ինչ որ շատ ու շատ անտեղի է. աղջիկները նախասահմանուած են մայրեր ըլլալու, անոնց պաշտօնը շատ ու շատ բարձր է քան հայրերը, անոնց գործունէութիւնը աւելի ընդարձակ ու անհուն է քան այրերունը։

* * *

Է՛ գիտեմ, հիմա օրիորդները կսկսին յոխորտալ, ալ իրենց եսը՝ որ դժբաղդաբար շատ ուժգին կերպիւ կայ — մանաւանդ մեր օրիորդներուն մէջ — իրենց եսը կըսեն կսկսի փայլիլ. բայց կաղաչեմ օրիորդ չափաւորեցէք ձեր եռանդը, ինչ թերութիւններ որ ունինք մենք, երիտասարդներս, դուք ալ շատ ու շատ ունիք անոնցմէ. հանդիպեցայ շատ օրիորդներու, որոնք կըսէին — առանց կարմրելու. —

—Քանի որ այրերը ազատ են իրենց ուզածը ընելու, մենք ալ պէտք է ազատ ըլլանք և ուզածնիս ընենք։

Կը զարմանամ, փոխանակ դուք աշխատելու որ այրերը պարկեշտութեան շրջանակին մէջ մնան, կը քաջալերէք զիրենք. և կարծես թէ լաւ բան մը ըլլար ըրածնին, դուք ալ իրենց նմանիլ կուզէք։

Ցանցառքին մեծ մասն ալ ձեզ կը վերաբերի։

Ձէ, այսքանով մի գոհանաք, տակաւին շատ խօսելիքներ կան ձեզ և մեզ նկատմամբ, բայց մեր գծած ճամբան «ամուսնացէ՛ք» է և անկէ դուրս չելլենք։

* * *

Վերցնենք բոլոր աւելորդ ճիւղերը որոնք փտած ու նեխուած են. ամուսնութիւնը ծառ մ՚է, ջանանք կանաչ ճիւղերը աւելցնել ու չատցնել, այն ժամանակն ու դրամը ու այն երիտասարդի գեղածիծաղ օրերնիս՝ փոխանակ պարապ քուրջի կտորներով, ու ականջօղեր ու արհեստական ոսկեղէն զարդերով զարդարելու, լուրջ ու գործնական ըլլանք. ջանանք տարածել սա գաղափարը թէ «պէտք է ամուսնանալ». ըսենք ամեն կողմ «ամուսնացէ՛ք»։ [illegible] մենք ալ գործադրել։ Սովրեցնենք նոր սերունդին թէ մարդ ճշմարիտ հայ կըլլայ, երբ խոնարհի Ս. Պօղոսին տակ, երբ Քրիստոնէութեան յաղթանակը եղող խաչը երկու անմեղուկ գլուխներ իրար դպցնել տայ և ատոնք ըլլան ոչ դրամով և ոչ ալ դրամօժիտով, պաշլըխով եւն․ով, այլ պարզապէս սա սկզբունքով թէ՝

—Սրտին սիրածը, տէրտէրին պսակածը։

Որու մասին ուրիշ անգամ։

Վ. Զ.

ՍԻՐՈՅ ԵՐԳԵՐ

Ռ. ԶԱՐԴԱՐԵԱՆԻՆ

Ա.

Տես բնութիւնը որչա՛փ տխրած է նօնօշս, եկու անտառները քաշուինք. դեռ ծառերը չեն գօտացած հոն. կանանչ մարգերը աղամանդէ փայլուն սիւակներով զարդուած են և վճիտ առուներէն տաքուկ ջուրեր կը հոսին։ Մաղիկներու միասնաբարովը պիտի լսենք անտեղ և զաղթող թռչուններու դիւթիչ ասուլիսները՝ որոնք ժամադրութիւններ կընեն յաջորդ տարուան համար։

Կարմրակ հողերը տեղմէ փրփուրով չեն ծածկուած հոն և ա՛ղպատկաւ քամին որ վառ արշալոյսներ կը չինէ քու երեսներէդ, ուժ չունի անտեղ։ Իմ խօսքերս ծառերու անուշ խշրտուքէն աւելի պիտի փայփային ականջդ ու հմայենք քեզ։ Թխաթիմա բոյսերու մէջտեղը խշրտուն ծառեր կան խոշոր. անոնց հաստ բուներուն վրայ մեր սիրոյն նշանագիրները պիտի փորագրենք մէկտեղ։ Ամենէն յանկուցիչ երաժշտութիւնը արժէք չունի կախկանաչ տերեւներէն կաթկթող խաղերուն քով և սոխակներն անգամ պիտի նախանձին խօսած ատենդ։

Բ.

Եկո՛ւ, դեռ ձիւնը չէ ծածկած ճամբաները. վայրի այծերու կճղակները մեզի ճանապարհացոյցներ պիտի ըլլան և անոնց տաքուկ որջերը պիտի գտնենք. պիտի տեսնես թէ քարայրներու մէջ ո՛րչափ հեշտ պիտի ըլլայ կեանքը։

Տես, աղաւ ղամիկներն ու թայերը ի՛նչպէ՛ս կը ցատկռտեն ցուրտ օդին. սիրած

եղանակներն է որ կը կ-կի: Քաղաքներուն մէջ ծաղիկներով զարդարուած կախանկողիններ պիտի չինեմ քեզի. բոյրին քով բոյր, կարմիրին քով կարմիր, ինչ որ աչքը պիտի ըլլայ: Իմ ... տունները թէ տան օդին մէջ ... մահը կրկին՝ անոնց մէջ կը քաշուին, մեր հոգիներուն շողուն էջերը քերթելու համար. ու կը լեցնենք պարապները՝ որոնք շատ են դեռ:

Գ.

Արեւծաղիկները ինչո՞ւ սաստիկ տխրած են. մի՛ տխրիր, վաղը նորէն կը փայլին: Տես, արեւը ծած կերած է, մօրը գիրկը կը փափաքի և կրակ արցունքներ կը թափէ հոն. բայց իմ սիրտս անոնցմէ ալ տաք է. ձեռքդ վրան դիր անգամ մը, տես ինչ սաստիկ կը նետէ: Եկու, ամէն աղակներ պիտի կապեմ քու մինինիկ գլխուդ շուրջը և խառնուրդ ծաղիկներով ծիրանի գօտիներ պիտի չինեմ որոնք մարմնդ պիտի գրկեն:

Վիրաւորող եղեւններուն մէջ շողավարդ մը բուսած է. եկուր որ քու մատաղ վարսերուդ քսուկ մը չինեմ անկէ: Եւ երբ այսպէս պճնուած անտառին համալէօ անցքերն ի վար պտըտցունեմ քու ձիուն հասակդ, հոն պահուըտող ագռաները պիտի կարծեն թէ կիւսեռու աշխարհէն կը վերադառնաս և աւետնելը պիտի ուղեն քեզի. բայց մի վախնար, իմ սիրս անոնցմէ ալ զօրաւոր է և կը պաշտպանէ քեզի:

Կեցիր, սա մեղուները մեկտեղ տանինք. ձիւնը կողմանէ գոյնով: Մեր սիրտերը տաք մարմիններ ունին իրենց ջերմեց. ասոնք ալ թող մեր ընչովը գաղջանան: Սիրոյ ծաղիկը հասուցրտալէ առաջ անոնց բոյրովը կը գինովնանք պահիկ մը, մեր անկողինը ինկնելով:

Եկուր, շուտ ըրէ, Մեծին ձեռքը դիւասունք չէ ցանած երկինքին վրայ. եկուր որ համբոյրներու մէջ շրթունքներուս օծանելիքը դնեմ քու շուշան վզիդ շուրջը: Երբ հոն հասնինք, ոսկի քնար մըն ալ ունիմ հոն պահուած. մազերէդ լարեր պիտի հիւսեմ անոր և անուշ օրօներ պիտի թրթռացունեմ քեզ քնացնելու համար:

Բերա, 20 հոկտ. 97 Ա. Ա.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ.—Ֆրէմտէնպլաթ կըսէ թէ Աւստրիոյ արտաքին գործոց նախարարին Մոնցա ըրած համբորդութիւնը ո՛չ ցոյց մ'է և ո՛չ պարզ ձեւակերպութիւն մը: Կոլուխովսքի կոմսին Ումպերթօ թագաւորին ըրած այցելութիւնը քաղաքավարական գործ մ'է, բայց այնպիսի գործ մը՝ որ կը կատարուի Նիզակակից պետութեանց մէջ իբրև ապացոյց մտերմական և վստահելի յարաբերութեանց որ կը թագաւորեն անոնց մէջ: Նախարարապետ Տի Րուտինի մօրքիզին, արտաքին գործոց նախարար Մ. Վիսքոնթի-Վէնոսթա դուքսին ներկայութիւնն աւելի կը բարձրացնէ այս համբորդութեան արժէքը: Ֆրէմտէնպլաթ դիտել կուտայ թէ այս այցելութեան ծանուցումը անակնկալ մը չէր ոչ Աւստրիոյ և ոչ Իտալիոյ մէջ և թէ մասնաւորապէս Իտալիոյ թագաւորութեան մէջ այս այցելութիւնը աւելցուց երկու պետութիւնները միացնող կապերուն հաստատուն ըլլալուն վստահութիւնը: Իտալական հանրային կարծիքը այս վերջին ժամանակներու մէջ առիթ ունեցաւ այս մասին կարծիք յայտնելու և դիտեց թէ Երրեակ Նիզակակցութեան նպատակն է խաղաղութեան պահպանութիւնը, որ իր ամենէն ապահով երաշխաւորութիւնը գտած է կեդրոնական Եւրոպիոյ երեք պետութեանց սերտ համերաշխութեան մէջ: Երրեակ Նիզակակցութիւնը կազմուեցաւ, կըսէ Ֆրէմտէնպլաթ, եղածը պահելու փափաքէն, և սոր համար յաջողեցաւ տալու ցրուել ամեն անվստահութիւն, որ առաջին անգամ երեւեցաւ ֆրանսական մամլոյն և ռուսական մամլոյն մէջ: Երրեակ Նիզակակցութեան շնորհիւ բարեկամական յարաբերութիւններ կազմուեցան պետութեանց մէջ, և մասնաւորապէս Աւստրօ-Հունգարիոյ համար խօսելով, գիտենք թէ իրեն և Ռուսիոյ միջև կատարուեցաւ բարեբար մերձեցում մը, որ թանկագին բան մ'է, ամբողջ Եւրոպիոյ, բայց մանաւանդ Պալքանեան թերակղզւոյն համար: Վերջին տասնհինգ տարիներու մէջ Երրեակ Նիզակակցութեան հաշուեկշիռն ընելով, ստիպուած ենք հաստատել թէ Իտալիա, Աւստրիա և Գերմանիա գոհ ըլլալու պատճառներ ունին, մանաւանդ երբ իրենց կրակն արտաքին կացութիւնը բաղդատեն այն կացութեան հետ՝ որ կրնար տեղի ունենալ առանց Երրեակ Նիզակակցութեան մը: Ուրեմն Մոնձայի տեսակցութիւնը գոհունակութեամբ ընդունուեցաւ թէ՛ Իտալիոյ և թէ՛ Աւստրիոյ հանրային կարծեաց մէջ: Նոր հաւաստիք մը աւելցաւ աւստրիական բարեկամութեան անկեղծ վկայութեանց վրայ: Նիզակակցութիւն մը՝ որ այսքան տեւական եղաւ՝ և որուն կարեւորութիւնը գնահատուած է երկուստէք ամեն ա՛ն գամ որ իր անփոփոխ պահպանումը պատաքին կերպով կը յայտնուի, այս տեսակ Նիզակակցութիւն մը բնական հիմերու վրայ կը հանգչի, փոխադարձ պէտքերէ ծնունդ առած հաստատուն արդիւնքներու վրայ:

Սպանիոյ ֆրէմտէնպլաթ: Ուրիշ թերթ մը Ֆոյթեշտայնթունկ մէջ կը բերէ քանի մը տարիներէ ի վեր եւրոպական համաձայնութեան մէջ եղած փոփոխութիւնները, Ֆրանքօ-ռուս Նիզակակցութեան յայտարարութիւնը, Ռուսիոյ գերակշիռ ազդեցութիւնը, Իտալիոյ Ֆրանսայի հետ նախաջարութեան փափոխութիւնը՝ Ֆրանսայի հետ մերձենալու փափաքող դաշնի մը կազմութեամբ, և կեզրակացնէ թէ այս բոլոր պարագաները կրնային շատ դժուարին ընել Կոլուխովսքի կոմսին պաշտօնը Մոնձայի մէջ: Լոնտոնի ձեռնհաս շրջանակներուն մէջ մեծ գոհունակութիւն պատճառած է Կոլուխովսքի կոմսին համբորդութիւնը, վասն զի անկեղծ հաճութեամբ կը տեսնուի հոն Իտալիոյ և Աւստրիոյ մտերմութեան յաւելումը: Բալթիքէ Փոքէ-Ճօնթէնցի Լոնտոնի թղթակիցը կը յիշեցնէ Միջերկրականի արեւելեան կիսուն մէջ կարելի պատահականութեանց առթիւ, երեք տարիէ ի վեր տեւութեանց փոխանակութիւն մը, որ թէեւ ասցուող դաշնադրութեան մը յանգած չէ, այլ ամեն պարագայի մէջ կը հաստատէ Մեծն Բրիտանիոյ, Աւստրիոյ և Իտալիոյ շահերուն նոյնութիւնը: Թղթակիցը կաւելցնէ. «Մոյբոյնուլութիւն չըլլար, եթէ ըսենք որ Մոնձայի տեսակցութեան մէջ լորտ Սալըզպըրի հնաւէն ներկայ էր»: Լոնտոնի մէջ կը կարծուի թէ Կոլուխովսքի կոմս պաշտօն ունի վերոյիշեալ շահերը համաձայնեցնել և քաղաքական ուղղութիւն մը տալ անոնց:

ՔՈՒԲԱ.—Աւելի օրը ծանուցինք թէ Սպանիոյ պաշտօնական մեծութիւնն որոշեր է բացատրութիւն պահանջել զօր. Վէյլէրէ Քուբայէ մեկնելէ առաջ ըրած յայտարարութեանց համար: Անուղղակի ճամբով տանուած հետազօտք կը բացատրին այս խուրը: Վերապահութեամբ կը հաղորդուի ներողական լրագրաց թէ զօր. Վէյլէր ըսած ըլլայ որ Սպանիոյ կառավարութեան վարմունքը շատ ողբալի կը թուի, մէկ կողմէ հանրապետականաց երես կուտայ և միւս կողմէ պահպանողականաց: Զօր ը՝ գիւքն Սպանիա առնելիք շոգենաւուն մէջ յայտարարեր է նաեւ թէ միտք ունի նոր կուսակցութիւն մը կազմել որ կրթնած ըլլայ իրեն համակիր զինուորական զօրութեանց. հաղորդեր է բանակին հրամանատարաց և սպայից թէ իր քաղաքականութեան կուսակի՞ց են. Եթէ հաստատական պատասխան տան, անոնենք պիտի արձանագրէ յառաջիկայի փորձառութեանց անձերու ցուցակին մէջ: Վերջապէս կ'ըսուի թէ զօր. Վէյլէր անհաշտ Սպանիացիները բարենորոգմանց գործադրութեան դէմ գրգռեր է, և ինքը շոգենաւ նստելէ առաջ հրամանատութիւնը չէ յանձներ զօր. Նավարոի: Ասկէ զատ Մարէշալ Պլանքօ, այս առաջնորդութեան վիճակն յայտնած ոչ մէկ տեղեկութիւն կամ պաշտօնագիր գտած է իր տրամադրութեան տակ:

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 10 Նոյ.—Կիլտհոլի հացկերոյթին մէջ լորտ Սալըզպըրի ճառ մը արտասանելով, Նիկերի անկլօ-ֆրանսական բանակցութեանց առթիւ դժգոհ ակնարկութիւններ ըրաւ:

ՎԻԷՆՆԱ.—Աւստրօ-հունգարական խորհրդակցութեան ծրագրին քննիչ յանձնաժողովը կառավարութեան առաջարկութեանց նպաստաւոր տեղեկագիր մը պիտի տայ:

ՍՈՖԻԱ.—Պուլկարիոյ Ֆերտինանտ իշխան մասնաւոր նամակով մը նոր պայմանաւոր մը խնդրեց Ռուսիոյ կայսրէն, Ռուսիա դադրեց ապանէրում Պուլկարիա վերադարձի խնդրոյ վերջնականապէս լուծելու համար:

ՔԵԼԿՐԱՏ.—Աղեքսանդր թագաւորին կողմէ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Մուրավիէֆ կոմսին տրուած Սպիտակ Արծիւի պատուանշանը բարեկամական ցոյց մը կը համարուի, Միլան թագաւորին կողմէ Ռուսիոյ եղած:

ՀՌՈՄ.—Խօսք կայ թէ Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարար Մ. տը Պիւլօ առաջիկայ ԲՇ. մասնաւոր ունկնդրութիւն մը պիտի ընդունի Լէոն ԺԳ. Պապէն:

ՓԱՐԻԶ.—Լորտ Սալըզպըրիի ճառը բաւական լաւ ընդունելութիւն գտաւ պաշտօնական աշխարհի մէջ: Դիտել կու տան թէ Անգլիոյ նախարարապետին գաղափարները տանուտերական ազատութեան վրայ յԱփրիկէ յար և նման են այդ մասին Ֆրանսայի կարծեաց:

ՎԻԱՐԷՋԻՕ, 11 Նոյմ.—Այսօր տեղի ունեցաւ Տոն Քարլոս իշխանին դստեր, Պապոնի Ալիս իշխանուհւոյ ամուսնութիւնը ընդ Շէնպուրկ Վալէնպուրկի Վիքթոր իշխանին:

ԱԹԷՆՔ.—Երեսփոխանական ժողովոյ տարեշրջանը հանդիսաւոր կերպիւ բացուեցաւ: Ատենապետի ընտրութիւնը քիչ օրէն պիտի կատարուի: Տէլեանիի կուսակցութեան պատկանող անձի մը ընտրութիւնը ապահով կը նկատուի, բայց կը հաւատեն թէ այդ ընտրութիւնը քաղաքական չեզոքական հանգամանք մը չի պիտի ունենայ: Առ այժմ նախարարական տագնապի մը չըպատիր:

—Երեսփոխանական ժողովը բացուեցաւ. Մ. Ռոմաի, ընտրուեցաւ Տէլեանիի կուսակցութեան, քուէից սաստաւոր մեծամասնութեամբ Երեսփոխանական ժողովոյ ատենապետ ընտրուելուն մեծ հաւանականութիւն կայ:

ՎԻԷՆՆԱ.—Երեսփ. ժողովը, ընդդիմադիր կուսակցութեան նախարարաց դէմ ըրած ամբաստանութեան առաջարկին վրայ քանութիւնը չսպունակեց: Ընդդիմադիր երեսփոխաններու յարուցած աղմուկին և շփոթութեանց պատճառաւ, ատենապետը պարտաւորուեցաւ նիստը դադրեցնել:

—Ելմտացոյցի յանձնաժողովը կը շարունակէ Հունգարիոյ հետ կնքելի առեւտրական բիւրականութեան ծրագրին վիճաբանութիւնը:

—Նիստը վերջ գտաւ, ձախակողմեան երեսփոխանաց մեկնումին մեծամասնութեան չգոյութեան պատճառաւ:

ԿՐԵՏ.—Սեւ Լերան դահաժառանգ իշխանը Զէյթինէ հասաւ, զուկորդին վրայ վիրաբուժական գործողութիւն մը կրելէ յետոյ, գործողութիւն որ կատարելապէս յաջողած է:

ՍՕՖԻԱ.—Սոպրանիէն, ձայնից սաստաւոր մեծամասնութեամբ ընդունեց առեւտրական դաշնագրութիւնները ընդ մէջ Պուլկարիոյ, Ռուսիոյ և Ֆրանսայի:

ԲՕՐԹԻՋԻ.—Վ.,ղուզի բողոքումը չափազանց սաստկացաւ:

ՃԻՊՐԱԼԹԱՐ.—Վէյլէր զօրավար Ճիպրալթար ժամանեց ուր մեծաշուք ընդունելութեան մը առարկայ եղաւ:

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը աւջի օր Ազգ. Պատրիարքարան իջնելով, ընթացիկ գործերով զբաղեցաւ, աչքէ անցուց դիւաններ և հարկ եղած հրամանները տուաւ Ելմից տեսչութեան դիւանատան անձնականներուն մէջ կարեւոր կարգադրութիւններ ընելու համար ձմրան եղանակին առթիւ:

Նորին Սրբազնութիւն ժամ 9ին ընկերակցութեամբ Տիգրան էֆ. Տէր Ներսէսեանի, արդարութեան գործոց նախարար Բարձր. Ապոլլօրահման բաշայի այցելութիւն մը տուաւ:

Սահմանադրութեան վերաքննիչ Յանձնաժողովը այսուհետեւ իր նիստերը երկուշաբթի օրերը պիտի գումարէ ժամ 5ին Ղալաթիոյ խորհրդարանը:

Գանտիլլիի հրաժարեալ քարոզիչ Տ. Գարեգին Ծ. Վ. Աժաէրեան հիւրաբար կը մնայ Գումգաբուի դրսի Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ մէջ. Կը լսենք թէ յիշեալ վարդապետը մէկ օր անօթի մնացեր, և երկրորդ օրը Թաղ. Խորհուրդը լսելով օգնութեան փութացեր է խեղճ վարդապետին:

Խասգեղի քարոզիչ Տ. Զաւէն Ծ. Վ. տեղւոյն Ազգ. վարժարանաց ածուխ և փայտ հայթայթելու համար, Ս. Պատրիարք Հօր յանձնարարութեամբ, հանգանակութեան ձեռնարկած է:

Կը յուսանք թէ, բարեսէր ազգայինք այդ խեղճ թաղի խեղճուկ վարժարանաց կարելի եղած օգնութիւնը չեն զլանար:

Մալաթիայէն ճամբայ հանուած 20 անոք մանուկներէն 12 մանչ և 2 աղջիկ երեկ առաւօտ ա սարիական շոգենաւով մայրաքաղաքս հասան և Ազգ. Պատրիարքարանի բարապանապետ Մարտիրոս աղայի միջոցաւ շոգենաւէն հանուելով Ազգ. Հիւանդանոց փոխադրուեցան:

Մնացեալ 6 մանուկներէն մին հիւանդանալով՝ կզպասեն ի Սամսոն. ասոնցմէ հինգը Հիւսնի-Մանսուրցի են:

Գումգաբուցի Տիկին Սրբուհի Գալքաքեան անուն բարեպաշտ կին մը, Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ նուիրած է Ս. Աստուածամօր պատկեր մը, որ Թաղ. Խորհրդոյ կողմէ պիտի ներկայացուի Կրօն. ժողովոյ, օծման հրաման ստանալու համար:

Գարակէօմրիւկի Ս. Յովհան Ոսկեբերան եկեղեցւոյ անուան տօնախմբութեան առթիւ, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը հանդիսանալ է Ս. Պատարագ մատուցանել վաղը, Կիրակի նոյեմբեր 2:

Ի Դիմաց Խնամակալութեան
Ն. ՄԻՆԱՍԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Քաղ. ժողովը ի նիստ գումարեցաւ Նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և առժամեայ Ատենապետութեամբ Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեանի:

Ժողովը զբաղեցաւ յորաբերական ամուսնական ինչ ինչ խնդիրներու խորհրդակցութեամբ:

Կրօն. ժողովոյ անդամոց մեծագոյն մասին բացակայութեան պատճառաւ, երէկ Խառն ժողով չգումարուեցաւ:

Ամուսնական խնդրոյ մը առթիւ երէկ Քաղ. ժողովոյ նստին պահ մը ներկայ գտնուեցաւ Ղալաթիոյ քարեխորհուրդ քարոզիչ Տէր Յովսէփ Ծ. Վ. Այվազեան:

Տնտեսական Խորհուրդը նիստ չըրաւ երէկ, անդամոց բացակայութեան պատճառաւ: Ներկայ էր միայն Խորհրդոյ ատենապետ Նշան էֆ. Փափազեան:

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր յանձնարարութեամբ, Գեր. Տ. Եղիշէ Եպիսկ. Ապահունի, վաղը Գումգաբուի դրսի Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ մէջ, 4 հատ վեղարներու օծումը պիտի կատարէ:

Մաքրիգիւղի Թաղ. Խորհրդոյ ատենադպիր Զաքար էֆ. Փափազեան հրաժարեր է իր պաշտօնէն:

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Ուսումն. Խորհուրդը երէկ իր շաբաթական նիստն ըրաւ Բերայի Արհեստանոցին մէջ ատենապետութեամբ Տքթ. Թորգոմեան էֆէնտիի, և զբաղեցաւ իր օրակարգին վրայ գտնուած 25ի չափ կրթական զանազան խնդրոց կարգադրութեամբ:

Ա.—Վանայ Սանդխտեան վարժարանի հոգաբարձութեան կողմանէ 1897 ամսով. 3 թուականով մատուցեալ մի տեղեկագիրը ուշադրութեան առաւ, որմէ գոհութեամբ վերահասու եղաւ թէ, Նորընտիր Հոգաբարձութիւնն այդ վարժարանի ուսումնական ուղղութեան և միանգամայն մատակարարութեան մասին նորագոյն կարգադրութիւններ ըրած և գոյնս գործադրութեան դըրած է:

Բ.—Սղերդի և Խնուսի Ազգ. աղքատիկ վարժարանաց համար դպրոցական դասագրքեր խնդրուած ըլլալով, գործադրութիւնը յանձնեց Գրենական Յանձնաժողովին:

Գ.—Զբաղեցաւ Բերայի Ազգ. վարժարանաց, Ղալաթիոյ Նախակրթարանին, ինչպէս նաեւ Էյուպի և Գարակէօմրիւկի Ազգ. դպրոցաց ներքին բարեկարգութեան խնդիրներով որոց մասին կարեւոր անօրինել խնդիր ըրաւ.

Դ.—Ուշադրութեան առաւ Ակնայ Գեր. Առաջնորդին մէկ պաշտօնական գիրը, որով կուզար շնորհակալութիւն յայտնել առ Գրենական Յանձնաժողովը, վիճակին աղքատ վարժարանաց դրամական պիտոյից մասին հարկ եղած գոհացումը տալուն ըլլալուն համար:

Ե.—Գորթայի Ազգ. վարժարանի հոգաբարձութեան մէկ գրութիւնն տեղեկանալով որ վերահաս ձմրան պատճառաւ վարժարանին մատակարարութիւնն անխուսափելի վիճակի մը մատնուած է, որոյ շարունակութեամբ թերեւս դպրոցն փակուի, որոշեց այս մասին կարեւորն գրել Պատ. Տնտեսական Խորհրդոյ և խնդրել Պէզճեան ամիրայի կտակի գործադրութիւնը:

Զ.—Յետ կանոնական գործողութեանց որոշեց ուսուցչական առժամեայ վկայական տալ մի քանիներու, պայմանաւ որ յառաջիկայ տարեշրջանին մէջ ներկայանալով, իրենց օրինական քննութիւններն անցնեն:

Յաջորդ նիստը տեղի պիտի ունենայ 6 նոյեմբեր ժամը 4ին Բերայի Արհեստանոցին մէջ:

ՄԵԾ. ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԷՖ. ՊԷՌՊԷՌԵԱՆ

Յետ կարճատեւ հիւանդութեան հանգաւ ի տէր, ի խոր սուգ համակելով իր զաւակը, Պետրոս էֆ. Պէռպէռեան և ազգականներն որք ցաւ ի սիրտ կը հրաւիրեն զբարեկամս և զծանօթս յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսին որ պիտի կատարուի կիրակի, 2/14 Նոյ. ի ժամ 6 (Ը. Թ.) ի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ Եէնիքէօյի, ուր արդէն փոխադրեալ է հանգուցելոյն մարմինը:

Եէնիքէօյ, 31 Հոկտ. 1897

Եէնիքէօյի շոգենաւը առաւօտեան ժամը $4\frac{1}{2}$ին կը մեկնի կամուրջէն:

ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆ

Հելլէն պատուիրակները իրենց 14րդ. նիստը ըրին, չորեքշաբթի, Արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնատան մէջ:

Աթէնք.— Դաշինքի ամենէն մեծ գրաւումն է հիմա Պոլսոյ Հելլէն պատուիրակներու կողմէ խնդրուած հրահանգներու մասին բանակցութիւններ կատարել: Կառավարութեան բարձրագոյն պաշտօնատարները կը յայտնեն թէ հաշտութեան բանակցութիւններ անպատճառ կաւարտին և վերջնական դաշնագիրը կը ստորագրուի:

Լոնտոն.— Անգլիոյ նախարարապետ Լոնտոնի նոր քաղաքապետին ընտրութեան առթիւ այս գիշեր ճառ մը խօսելով ըսաւ թէ եւրոպական տէրութեանց ներդաշնակութիւնը Յունաստանը պատերազմէ ետ կեցնել չկրնալով հանդերձ, դարձեալ ընդհանուր խաղաղութիւնը պահպանեց և միւս կողմէ ալ թոյլ չտուաւ որ Յունաստան իր կործանման դիմէ. Լորտ Սալըզպըրի յայս յայտնեց նաեւ թէ Կրետէի խնդիրն ալ որ մինչև ցարդ անկարելի կը թուի, քիչ ատենէն պիտի լուծուի ու այս կերպով Եւրոպայի խաղաղութիւնը վրդովուած տեսնելու վախը ընդ երկար չպիտի ունենանք:

—Մօնիթէօր յոր կը յայտնէ թէ Հաշտութեան ժողովին վաղուան նստին մէջ հաշտութեան վերջնական դաշնագիրը պիտի ստորագրուի:

—Աթէնքէ Նոյեմ. 9 թուով առնուած հեռագիր մը կը հերքէ այն զրոյցը թէ Հակակշիռ Յանձնաժողովոյ անդամոց միջեւ կարծեաց անհամաձայնութիւն ծագած ըլլայ:

Աթէնք.— Հելլէն կառավարութիւնը և ժողովուրդը մեծապէս կը բաղձան որ հաշտութեան բանակցութիւնք փութով աւարտին: Երկրին մէջ տիրող թշուառութիւնը մտահոգութիւն կը պատճառէ կառավարութեան, որ անհամբեր կը սպասէ հաշտութեան կնքուելուն:

—Սըր Էտկար Վինսընդ մէկ քանի սեղանաւորներու հետ ի մօտոյ Աթէնք կըսպասուի, որք առաջարկութիւններ պիտի ընեն տուգանքի փոխառութեան և Պրէքնե-Լորիօսայի երկաթուղւոյն շինութեան համար:

—Հեռագրական լուր մը նայելով հաշտութեան դաշնագրոյն 14 յօդուածները վաւերացուեր են: Այժմ բանակցութեան առարկայ են Քաբիթիւլասիոնները, պատերազմի տուգանաց որոշումն, առ այդ կազմելի յանձնաժողովին մէջ հելլէն անդամ գտնուելն և գրաւեալ վայրերու մէջ գաղթականաց պարտ վերադարձը:

Աթէնք.— Զինուորական ատեան մը առջև պիտի դատուին պատերազմի ատեն դաշտային եղած և կամ ուրիշ յանցանքներ ստորաստատուած սպայք: Ասոնցմէ տասն անցեալ Ուր. օր դատուեցան. երկուքն անպարտ արձակեցան, մին հինգ տարուան

բերդարգելութեան դատապարտուեցաւ և միւսները զանազան պատիժներու։

—Մեծ Տէրութեանց Աթէնքի դեսպանները անցեալ Ուր. տեսակցեցան վարչապետ Մ. Զայմիսի հետ։

ԿՐԵՏԷ — Ստուգուեցաւ թէ Ջիբալաբիայի մէջ ամբողջ բնտանիք մը սպաննած էլլալու յանցանօք ամբաստանուած վեց անձինք դատուեցան ի Խանիա, և թէ աննոցմէ չորսն անպարտ արձակուելով երկուքը ցկեանս բերդարգելութեան դատապարտուեցան. մեղմացուցիչ պարագաներով։ Վերջին լուրեր սա մանրամասնութիւնները կը հաղորդեն դատավարութեան վրայ.— Դատն սկսաւ անցեալ ԴՇ. և աւարտեցաւ ԵՇ. Երեկոյեան։ Ընդհ. դատախազը պահանջեց որ ամբաստանեալներէն երեքը մահուան դատապարտուին և երկուն ալ աքսորի։ Պաշտպան փաստաբանը Ֆրանսացի ազգէ Մ. տը Սէն-Մօրիս ատենակալ պաշտպանողական մը խօսեցաւ. չորսին համար անպարտութիւն ըսելով և երկուքին համար պարագաներուն ներողամտութիւնը։ Բ. Նիստին ընդդէմ դատախազը պահանջեց որ ամբաստանեալներէն երեքը կախաղանին հրացանի բռնուին։ Պաշտպան փաստաբանը նորէն խօսեցաւ. ...

—Մըլբըրմայի մէջ ... Կրետացւոց ընդհ. ժողովը ...

—Յունաստանի դահլիճը ...

—Հանիայէ կը հեռագրեն թէ ծովակալ Քանէվարօ Նէրաբէզրա գացեր է Իտալական Սարգէնիա զրահաւորով ...

—Հանիայէ կը գրեն թէ Կրետացւոց պետերը Աքրոդիրիի մէջ կրօնական արարողութիւն մը կատարեր են. ...

Օտարին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

Սըվազի նահանգին Հաֆիզ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Սիլիվրիի գայմագամի օգնական Նուրկաբի էֆ.

Երուսաղէմայ նախնական դատարանին ընդհ. դատախազի օգնական անուանեցաւ Ճէպէլը Տիւրիզի նախնական դատարանին նախագահ Լութֆի էֆ.

Սըվազի նահանգին Տիվրիկ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Միլբիյէ վարժարանին շրջանաւարտ Սիւլէյման Նէճմի պէյ։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Վիէննայի օսմ. գեսպանատան Գ. քարտուղար Աճմէտ Սալիհ պէյի Դ. կարգի Օսմանիյէ տրուեցաւ։

Մալիյէի խորհրդոյ նախագահ Մազհար պէյի Ա. կարգի Մէճիտիյէ տրուեցաւ։

Կայս. Գալաթան բժիշկ Տքթ. Միւլէրի Ա. կարգի Օսմանիյէ տրուեցաւ։

Պետական խորհրդոյ վճռաբեկ ատեանին անդամ Վահիտ պէյի Բ. կարգի Օսմանիյէ տրուեցաւ։

Էսքիշէհրի պեղմիական հիւպատոս Մ. Պատէնիի Գ. կարգի Օսմանիյէ տրուեցաւ։

Հեռագրական ու փոստական վերատեսչութեան օգնական Բրոլ էֆի կնոջ և Օսմ. Պանքայի նախկին տնօրէն Մ. Տըվայի աղջկան Բ. կարգի Շեֆագաթ տրուեցաւ։

Երգրումէ կը հեռագրեն առ Իգտամ թէ քննութեան համար սահմանագլուխ ղրկուած անձինք քննութիւնն աւարտելով վերադարձեր են։

—Նիւ-Եօրք Հէրըլտի կոմէ, կըսէ Թ. Հոգէգոսի, երեկ Հիբաուրէ և ուրիշ Թըզ․ թայիք մը Փոքր Ասիոյ հայաբնակ գաւառաց մէջ ... պիտի կատարեն՝ ... Հայոց վիճակին ... ու և նոր Հոգէգոսը, չարամիտ անձանց ուժանց յերիւրանքներն հերքելու՝ իրենց տեսածներովը։ Կայս. կառավարութիւնն ուզելով որ փաստելի անձանց կողմէ ստոյգ տեղեկութիւնք հրատարակուին, որոշեց երեցին ու ընկերոջը տրամադրութեան տակ դնել մէկ քանի պաշտօնեայ և մաս մը հեծելազօր։ Այս ամերիկացիք Կ. Պոլսէ մեկնելով Տրապիզոնի, Էրզրումի, Վանայ, Տիգրանակերտի և Խարբերդի նահանգները պիտի այցելեն. յետոյ Այնթապի ճամբով Իսքէնտէրուն պիտի երթան, ուրկէ Կ. Պոլիս պիտի դառնան։ Ռումանացի հրեայ Մ. Հէրման Շէբի, որ կըսէ Հոգէգոսի, անկողմնակալ հրատարակութիւններ ըրած է Նիւ-Եօրք Հէրըլտի մէջ, իբրեւ թարգման պիտի ընկերանայ ամերիկեան երեցին։ Դիւրութիւն պիտի տրուի որ այս ամերիկացիք Հայ կղերականաց և միսիոնարներու հետ տեսակցին։

—Փոքր Ասիոյ նահանգաց մէջ քննութեան կատարելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովը, որ կը կազմեն Մէշրիֆի Մեքթուպճի Սըրրի պէյ և այլք, երեկ Տրապիզոն ժամաներ է։

—Սերպիոյ նախարարապետ Մ. Վլատան Ճորճէվիչ (Պոլսոյ նախորդ դեսպան), որ երեկ Պոլիս պիտի գար իր հրաժարումը ծանուցանող թուղթերը յանձնելու Վեհ. Սուլթանին, հաւանականաբար այսօր կամ վաղը պիտի հասնի հոս, որովհետև Աղեքսանդր թագաւորը Նիշի մէջ հրաւիրած է զայն երկու օր հիւր ըլլալ իրեն։

—Ռուսջուքի, Սերէզի և Տրամայի մէջ Պուլկարիոյ կառավարութիւնը առեւտրական գործակալութիւններ պիտի հաստատէ։ Պոլսոյ Պուլկար գործակատարութիւնն ալ առեւտրական գործակատարութեան պիտի փոխուի։

—Նոյեմբեր սոյն ամսոյ կիւմանայ թէ Պուլկարիոյ Փէլտրեւան իշխանը, իր զաւկին, Պորիս իշխանին ընկերակցութեամբ տարեգլխին առթիւ Բեզրաստի պիտի երթայ կայսերական գոյգին այցելութիւն մը տալու համար։

—Յունաց Պատրիարքարանին Սինոդը, նախընթաց օր նիստ ընելով Չորրհակալութեան ուղերձ մը պատրաստեց մատուցանելու համար Վեհ. Սուլթանին որ բարեհաճած էր 2,000 ոսկի նուիրել Յունաց Պատրիարքարանին։

—Բոլճէգիէ Բորէւշնոյէնէ ... կըսէ Պուլկարիոյ և Սերպիոյ միջև յարաբերութիւնները ձգտուած ըլլան։

—Ներքին գործոց նախարարութիւնը Երկրագործութեան, անտառներու և հանքերու նախարարութեան հետ կը բանակցի ածուխի խնդրի մասին։ Էտիրնէի, Սելանիկի կուսակալութեանց և Պիզանի և Իզմիտի կառավարչութեանց ածուխի պատրաստութիւնները դիւրացնելու համար։

Անցեալ օր ներքին գործոց նախարար Մէմտուհ փաշա, քաղաքապետական ժողովին նախագահ, Հալիլ էֆ.ի հետ խորհրդակցեցաւ փայտի և ածուխի պէտքերուն համար և ... ածուխ առնել չահագործութիւնները արգիլելու համար, որոնց շնորհիւ յուսալի է թէ ածուխին գինը պիտի իջնայ։

—Իտալական գնդակոծիչ կինը, Տիկին Բանոս երկուշաբթի օր ճամբայ պիտի ելլայ Իտալիայէն դէպի Պոլիս։

—Սըկըզդի նորընտիր կառավարիչ Սիւլէյման Ֆաիք պէյ, երեկ պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

—Ռումանական կառավարութիւնը Իզմիրի ռումանական հիւպատոս, Մ. Ալֆրէտ Բէյօհի Ռումանիոյ Բոգ պատուանշանին սպայական կարգը շնորհած է։

—Իտալիական Օր. Քարտի Բարիզ կերթայ իր արհեստը կատարելագործելու համար։

—Մաղնիսայի, Սոմայի, Գասապայի, Աքհիսարի և Էօտէմիշի ձիթապտուղի տասանորդները կառավարութեան վրայ մնացած են։

—Ամերիկեան Հոլէյ մարտանաւը որ Միջերկրականի նաւահանգիստներուն մէջ շրջան մը կընէ, Իսքէնտէրուն հասած է։

—Մաքսային նախարարութեան պաշտօնատան մէջ կազմուած յանձնաժողովը, որ պաշտօն ունի քննելու օսմ. մաքսատուներուն նորոգման և վերաշինութեան մասին օտար գործարանատէրներու կողմէ մատուցուած ծրագիրները, աւարտած է իր ուսումնասիրութիւնները Բրուքի գործարանին ծրագիրներուն վրայ. ուրկէ յետոյ ձեռք պիտի առնէ Ֆրանսացի, Իտալացի և Անգլիացի գործարանատէրներու ծրագիրները։

—Պէյրութ-Դամասկոս երկաթուղիին ընկերութեան օսմ. ներկայացուցիչ Մոնսանիօրայի պէյի աղջիկը ... Սելանիկի բարեգործական չուկային։

—Տիկին Բոմբնօպէլէր փաշա չորեքշաբթի օր Պոլիս դարձաւ իր զաւկներուն հետ։

—Բաղաքապետութիւնը կը ծանուցանէ թէ այսուհետեւ Գարաքէօյի կամուրջը դիշերները ժամ 6 ին պիտի բացուի, առեւտրական նաւերու ոսկեղջիւր մտնալ դիւրացնելու համար։

—Հարպիյէի վարժարանին քարձրագոյն կարգի աշակերտները որ Անատոլուի երկաթուղիին երկայնքը ռազմագիտական պտոյտ մը ընելու գացած էին իրենց ուսուցիչներուն առաջնորդութեամբ նախընթաց օր Պոլիս վերադարձան։

—Պելճիքայի օսմ. դեսպանը սեռակցեր է Սերպիոյ վարչապետ Մ. Վլատան Ճորճէվիչի հետ։ Դեսպանն ու վարչապետն հաստատեր են երկուց երկրաց միջեւ եղած բարեկամական յարաբերութիւնները։

—Պէրլինէն կը հեռագրեն առ Իգտամ թէ օսմ. կառավարութիւնը կատարեալ բարենորոգումներ ի գործ դրած է իր քաղաքին համար. նոր դրութեամբ թընդանօթներ և ռազմական իրեղէններ պիտի գնէ։

—Գերմանական նախորդ դեսպան Գ. Ֆոն Սաուրմա Ելէյ նախընթաց օրուան ճեպընթացով ընտանեօք մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս։ Ոգշերճի համար Սիրքեճիի կայարանը գացած էին արարողապետ Մունիր փաշա, Եպարքոսական ու Խարճիյէի թարգմանները, Աւստրիոյ, Իտալիոյ, Ամերիկայի, Շուէտի ու Սեւ Լեռան դեսպանները և Ֆրանսական, ռուսական, սերպիական դեսպանատանց գործակատարները և այլք։

Ամերիկայ բնակող իօլանդը, ի նպաստ Եըլտըզի Իրեկագործական Շուկային հանգանակութիւն մը կատարելով, արդիւնքը Պոլիս ղրկեր են։

—Կ. Պոլսոյ ածուխի և փայտի վաճառականաց ընկերակցութիւնը ... Բաղաքապետութեան պաշտօնատունն հրաւիրուելով ծանուցուեցաւ իրենց որ ածուխին ու փայտին չեքին բաւան և հինգ ղրուշէն աւելի չծախեն։ Հրամաններ տրուեցան որ թաղերու մէջ գտնուած խանութներն ալ այս գինէն աւելի սատկ չի պահանջեն։ Հակառակը գործողներն օրինական արամադրութեանց պիտի ենթարկուին։

—Ռուս դեսպանատան զինուորական կցորդ գնդ. Բէլըվօ որ Սոֆիա գացած էր մայրաքաղաքս դարձաւ։

—Պուլկարիոյ գործակալութեան դիւանին մէջ առեւտրական գործակալութեան ճիւղ մը հաստատուեցաւ։

ԳԻՏԱԿԱՆ

Բ.

Ոչ թէ միայն ծաղիկներն յառաջ կը բերեն, իրենց բուրումովը, այս զանազան պատահարներն որք ընդհանրապէս չատ վտանգաւոր են, այլ նոյն իսկ ինքնակայ են գեղ վայրկենական կերպով անձայն ընելու արդիւնքը, որքան անհաւատալի իսկ թուի, ճշմարտութեան երեւոյթն ունի, բայց հոս գէթ բոլորովին բացառութիւն մ'է և յառաջ կուգայ միայն վերջին ծայր զգայուններու վրայ։ Բաւական աւտեն կայ որ նշմարուած է. Մաքէնզի, Մարիի, Օարյէր արդէն ըսած են թէ չատ անձեր ծաղկանց գէլան հոտոտելով մանուշակ, մասնաւոր ... Տօքթօր Կուկէնհէյմ, գոնսէրվաթուարի բրօֆէսօր և բժիշկ հիւանդանոցներու, մանկամարդ աղջկանց ուղղելով իր խօսքը կըսէր յօդուածի մը մէջ. «Իր պարտաւորիմ զգեց խոյս տալ, ձեր ննջասենեակներուն մէջ, այն ծաղիկներէն որոց հոտը զօրաւոր է, և նամանաւանդ մանուշակէն, որուն գործածութիւնը յաճախ է բժշկութեան մէջ, քանի որ մանուշակը կրծային հիւանդութեան նպաստող դեղ մ'է. մանուշակը ամենէն վտանգաւոր ծաղիկներէն մին է ձայնի համար, հետեւաբար մի թողուք ձեր սենեակներուն մէջ մանուշակի փունջեր։ Մեծ արուեստագէտ դերասաններէ չատեր ինչպէս, Թօռ, Պաթայլ կընդունին անուշահոտութեանց այս ազդեցութիւնը ձայնի վըրայ.— Մատամ Րիշար, օբերայի մէջ կարգելու իր աշակերտաց անուշահոտ նիւթ գործածելու, երբ սանդուղէ մըն մասնաւորապէս հանալ քսուած է միշտ դասը ... լած է։ Զայնական թելերը ուռեցած կըրեան (Մատամ Րիշար միշտ փորձած կը գործածէ) Մրեւոյն կարծիքը գոյացած է նոյն մատամ Կ. Գրասսօտի, մատամ Իզամբ Լըզսկի, մատամ Լը Պօմփ-Տիւբբէլի կայլն։ Տօքթօր Ֆօվէլ հաւ միեւնոյն կարծիքն է, յանձնարարած է Գ. Գ. Պերիբբանի, Կայեարտի, Գարվալօյի և այլն. երբեք թող չտալ որ ծաղկանց փունջ մայրերները գոյագերը ... երգել ... ծ է որ դերասանուհիները չատիր կըրնցուցած են իրենց ձայնը սոսկալի կերպիւ ամբողջ երեկոյթէ մը մանուշակի և այլ ուրիշ ծաղկանց անուշահոտութեամբ տարածուած ըլլալուն օդին մէջ։ Պէտք է ուրեմն ամէն տուն վայր մէջ զգուշանալ այն անուշահոտութիւններէն որք կրնան ձայնական լարերու վրայ, բայց դարձեալ հօս, Ֆրանսայի մեծ դերասաններն բնականաբար ջերմ զգայուն գրութեան բացառիկ ազդեցութիւն մը իրենց արուեստին բերմամբ ունին։ Դուք և ես, և չատեր մեր մէջէն տասը վայրկեան անդադար երգեցինք մեր հոտոտելէ ետքը ունենալ դանազան ծաղիկներէ կազմուած փունջ մը, և ճշմարիտ ըսելով չպիտի կորսնցունէինք մեր ձայնը։ Զընդհանրապէս։ Ընդհ. պէտք է նկատի առնել յաճախ պարագաներն, օդի պակասութիւնն ; թատրոնի մէջ, անուշահոտութիւնները «խառնուած» նաեւ, բոլոր այս պատճառներու ամբողջութիւնը կրնայ ձգոյին դրութեան վրայ ազդել, եթէ նոյն իսկ պարզ փունջ մը սենեակի մը մէջ գնահատելի բուրում մը առաջ չբերեր։ Երեւոյթը այնքան կատարեալ կը թուի որ նոյն իսկ չատերու անընդունելի է։

Ամէն պարագայի մէջ ծաղկանց մը ունենալու է այս երեւոյթները հաստատելու համար։

* * *

Տօքթօր Փիւալ, լաւ քննութիւններ կատարած է իր կարգին այս տեսակ պատահարներու վրայ. անուշահոտութիւններն յառաջ բերած են, հիւանդներուն թաղանթի և փողի կողը գլգտումներ, գրգռ ուսումնասիրած են վայրին հայելիով փորձեր կատարելով։ Օ Գ... քսան և վեց տարեկան, ջանասէր չոր հազ և կոկորդի բըռնուածութիւն ... յաղինքի և եղբեւանի և գ չաայի ծաղկներու հոտն առնելով և այլն։ Այս տեսակ օրինակները մի առ մի հետազօտելու և հոս մէջ բերելն երկար էլլալով կը բաւականանք միայն յաւելուլ թէ ոչ միայն այս ծաղկանց հոտն է որ ձգոյին վրայ ազդեցութեան կազդէ՝ այլ նոյն իսկ ... , որովհետեւ ծաղկին բուն հոտն ալ կը տպաւորուի և գեշ ազդեցութիւն կը պատճառէ։ Այսպէս օր մը Տօքթօր Բօլօս Մաքէնզի Պալթիմօրիէ հիւանդ կին մը կընդունի որ Փօքէյ թը ... բող ամսէն հիւանդութեամբ կը տառապէր. «Տօքթօր, աւելորդ է այս վայրկեաններն տեղ մը երթալ. եթէ վարդի մը հոտը կառնեմ, կը տակիմ և անդադար կը հազամ —Լաւ, կը ստանեք հիմա»։ Եւ Տօքթօր Մաքէնզի բռնի իր սենակն երթալով վարդ մը կը բերէ։

* * *

Պատչաճ է տարբեր մը եւս ըսել թէ պէտք չէ ... անուշահոտութեանց ազդեցութիւնը լաւ մը ճանչցուեցաւ. Ջղային նեարդ ... կազդէ. բայց ... չէ. մասնակի դեղերը ... չէ։ Ամեն ...

Դալով ... մէջ ծաղիկներ ձգելու մասին, ոչ գործածութիւնը արգէն ... յառաջ կը բերէ։ Սա պատճառաւ որ ոչ թէ ... բխաւոր ... կայ միայն։ Պրասն Սէքալ ... է որ զօրաւոր ... չէ, Այս ... թեւմ ... Պասսերիոյ, ինչ որ աւելի ... պիտի ըլլար։ Այլ միայն պէտք է մէշտ ... անուշահոտ ... որ, կամաց կամաց ... կրնայ արգարեւ իր ... ծաղիկներու վրայ։ Արդ, ... բոլորովին ... չէ. ... Առակը կըսէ. «Ծաղիկ ... բարի է», բարի ըլլանք։

Մ. Գ. ՉԻԹՃԵԱՆ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ս. Դաւթեան գործակալութիւնը հրատարակեց Գէօթէ-Լիւտեկերի ... , ... , հեռաւորութեան Հոլէյէ։ Գին 3 ղրշ։
3—3

Ուսումնական խորհուրդէն վկայեալ ուսուցիչ մը պատրաստ է դասախօսել Հայ. Ֆրանս. և ... լեզուներն գիւղացոյն և ընդունուած մէկ տասյ վարժարանաց և մասնաւոր տանց մէջ. ... կը հրաւիրուին ... բանակցութեանց համար։ 3—3

Մանկարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 31 Հոկտ. 97

Օսմ. Քոնսոլիտ	ղրշ.	24—09
Ըէժիի պարտաթուղթ	լիրա	14—
Ռումէլիի երկաթուղի	ֆրք.	113—
Օսմանիէ	»	385—
Քաիօրիթէ	»	452—
Թարափներու պարտաթղթ.	»	460—
Թրամուէյի բաժնէթուղթ	լիրա	6—85
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	»	4—04

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ	Ղրշ. Բր.
Մէճիտիէ	107—28
Մէթալիք	97—20
Մանր արծաթ	108—
Անգլիական ոսկի	109—86
Գաղղիական »	87—12
Գրիմէց	51—06
Ռուսյ Թղթադրամ	8—18

ՀՈՆԿ-ՔՈՆԿ — ՍԷՅԼԱՆ — Կ. ՊՈԼԻՍ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ Ց. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

Կ. Պոլիս Ճէլալ պէյ խանի դրան կից, Թիւ 10,

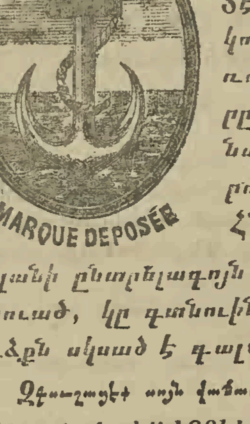

Ամէնէն ընդարձակ Թէյի Վաճառատունն է ի Կ. Պոլիս, որ ճիւղեր ունի Օսմ. Տէրութեան ամէն կողմերը։ Գաւառաց ապսպրանքները փոսթով և խընամով կ՚ գործադրուին։ Զինական, Հնդիկ, Ճավայի և Սէյլանի ընտրելագոյն թէյք, ուղղակի բերուած, կը գտնուին հոն։ Թէյի նոր հունձքն սկսած է գալ։

Զգուշացէք ... կեղծիքներէն

Փնտռել Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ և Ց. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ ստորագրութիւնը։ 12-60

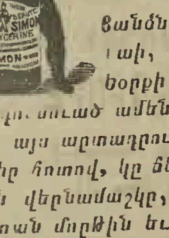

ԳՐԷՄ ՍԻՄՈՆ

ՓՈՒՏՐԸ ՏԸ ՌԻ ՍԻՄՈՆ

ՍԱՎՈՆ Ա ԼԱ ԳՐԷՄ ՍԻՄՈՆ

Յանձնարարուած Բարիզի, Վիէննայի, Լոնտոնի, Պէրլինի եւ Նիւ Եօրքի բժիշկներէն։

Ընտրուած ամենէն վայելչազարդ տիկիններէն՝ այս արտադրութիւնները, խիստ նուրբ եւ ընտիր հոտով, կը ճերմկցնեն դէմքին եւ ձեռքերուն վերնամաշկը, աննման փափկութիւն մը կուտան մորթին եւ կը ջնջեն ցուրտէն, արեւէն եւ ծովու օդէն մորթին վրայ գոյացած ամէն տեսակ ճեղքուածները։

ՍԻՄՈՆ 13, փողոց ԿՐԱՆԺ—ԲԱԹԸԼԻԷՐ ԲԱՐԻԶ։ Հարցնել դեղագործներուն, հոտավաճառներուն, շուկաները եւլն. եւլն։

ԷՄՐԱՋԸ ԹԷՆԱՍՈՒԼԻԷ ՎԷ ՊԷՕՎԼԻԷԷՆԻՆ ՊԻԼ ԻՍԹԻՇԱՐԷ ՈՒՍՍՈՒԼԸ ՃԷՏԻՏԷ ԻՆՋԻՐԻՆԷ ԹԷՏԱՎԻՍԻ

Հատ, մուզմին վէ մուաննիտ պէլ սօղուգլուգը— խորար եօլը տարլըզլըղը— իլթիհապ բրօսթաթ վէ մէսանէ —էվրամ, սաւհարէթ, բրօսթատ, ակ էլաէօվէ նազաֆ ասըֆ վէ սէյլանի մէնի, էնանէթ, կասպ, մէսանէ իլթիհապը, հասիէ իլթիհապը, էվրամ վէ խէսաթը բիւլաէէ, իլթիհապը րահմ, էվրամ ըրամիյէ։ Էմրազը մէզգիւրէտէն միթէվիլիտ հատ մուզմին վէ մուաննէտ էմրազը ճիլտիյէ վէ էֆրէնճիյէ իլէ ալալէմում զաարըն վէ երքէք էմրազը Թէնէսիւլիյէ վէ պէօվլիյէնին պիլ իսթիշարէ թէտավիսի իլէ չօք սէնէլէրտէն պէրու հէնըզմիլզդէ ինթրանը ամելիյեաթ իլէ իլթիսաս վէ մէհարէթ քամմէ քեսպ էթմիշ օլան տօքթօր Դիֆիէօթի իլէ տօքթօր Թուրղուտի էֆ.լէր հէր կիւն սապահ իւչտէն 6նա գատար վէ 9տան 12է գատար Պահճէ-Գաբուսընտա էմին էօնիւ ճիվարընտա Թրանվայ եօլունտա 40 վէ 42 Նօմէրօլու խուսուսի մուաէնէխանէլէրինտէ միւրաճաաթ էտէն խաստաքեանը բէտավը տիգգաթլէ մուաէնէ վէ թէտավի էտէրլէր։

Մուամելէհ ադրըպա բէտմաֆիլ սապըգ սայիր վագըտլար տախի քէնտի խանէլէրինտէ խաստաքեանը մուաէնէ վէ թէտավի էտէրլէր։

Իճապընտա պիլ խաթիչարէ Թիտավի խամէք իւզրէ տավաթ վուգուբնտէ խաստաքեանըն իքամէթքեահանէ տախի կիտէրլէր։
4—32

PHŒNIX FIRE OFFICE

ՍՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՖԷՆԻՔՍ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

Հիմնուած ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնուած աւելի քան մի դարէ առաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան մ'է՝ որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ վաճառականներն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 20,000,000 Անգլիական ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասներուն համար։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կրակի կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որ ունիմք լիագոր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասները։

Հ. ՍՕՒԱՆ և Ընկ. ընդհ. գործակալք Կ.Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ Ծովու եզերաց, Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1։

ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆՔԱՇԻՐ

ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862ԻՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,127,500 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ

ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ ՅՈՎՍԷՓ ՃՕՆՍԸՆ

Հեւիւրսէ խան, Թիւ 2—3, Վոյվոտա փողոց, Ղալաթիա

Առաջնակարգ Ընկերութիւն մ'է սա, իր առատաձեռնութեամբ, ճշդապահութեամբ և պատուաւորութեամբ համբաւաւոր։

Քննիչ ԹԷՈՏՈՐ ՍԹԷՖԱՆՈՒ

ՌՈՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ի կայս. հրամանաւ արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ

Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37

Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ. — ԿԵԱՆՔ. — ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱԾՔ.

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	10,000,000 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	67,000,000 »
1895ի հասոյթք	25,000,000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ

Ղալաթիա, Թօփհանէ փողոց (Նոր Մուսթաֆա տունը)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՕՏՕՐ ԲԷՐԲԷՆ

COMP. RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 27 8 Օտեսայի ուղղանաւ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Գշ. 28 9 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակ ժամ 2ին յետ միջօրէի, Պիրէոսի ճամբով։

Դշ. 29 10 Սուրհանդակ գիծ Փորթ-Սայիտ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։

Դշ. 29 10 Սեւաստաբօլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամը 10ին։

Եշ. 30 11 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։

Ուր. 31 12 Աղեքսանդրիոյ սուրհանդակ, ...

ԱԶԴ. — Հոկտ. 28 9 Կիրակի օրը Դ. Գիծեն դէպի Ռուսիա նաւահանգիստները մինչեւ ուղեւորք Զմիւռնիոյ մէջ պէտք ... Փիրէոս, Պէյրութ, ... գացող շոգենաւ ... 56

ԴԻՐՋԱԿ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ

ՓԷՇՏԻՄԱԼՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

Պօղոս Գօբօլ, Համիտիէ ճատտէսի, Թիւրքմէն ...

Այս անգամ Եւրոպայէն ձմեռուան համար գնած անգլիական և գաղղիական ճաշակաւոր ապրանքներ բերել տուած ըլլալով, չափու վրայ կը պատրաստէ ամէն տեսակ զգեստեղէններ և ձեւի վայելչութեամբը գոհ կընէ բոլոր յաճախորդները. կը յանձնարարուի ուրիշ տեղ դիմելէ առաջ այցելել սոյն վաճառատունը։

Գիները չափաւոր և յարմար

1—30

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Ուղղակի երթ ... Լիվըրփուլ և Մարսիլիա մէջ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Գամպիա	4581
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Աւրանիա	7268	Ալկեա	2393
Գամբանիա	5587	Սարակոսա	2166
Ալֆասինիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտատա	1899
Ալկերա	3143	Մորօգգօ	1855
Քէտար	1876	Փամփօնիա	12950
Ճէդվուրիկ	1614	Լուքանիա	12950
Գագաբոնիա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ձ. ՃՕԼԻ գործակատար

Thomas C. Joly

Սկիւտարտէս խան, թիւ 401

... 571

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրփուլ, Պէյրութ, Մէջիթերանէօ և Սեւ Ծովի մէջ ...

Անուանք	Թօնաj	Անուանք	Թօնօ
Ռամսէս	3000	Թիպա	2500
Ֆնարօ	3000	Նէքթիպ	2400
Թէպայը	3000	Օսայրիս	2250
Քէանոբուս	3000	Բէրտ	2250
Ձարա	3000	Մէֆինպս	2000
Օսմանիս	3000	Կառքընիք	1500
Մարքօթիս	2500	Ֆիլէյէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕՆ և ԸՆԿ

Ռոսթոլ խան

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿ ԵՒ ՄԱՐՄՆԵԱՆ

Ն. ԲԱՓԷ Ը Ըն.

Մարսիլիա և Պոլսոյ մէջ կանոնաւորապէս բանող

Սեւագոյն շոգենաւը ... Մարսիլիա պիտի ուղեւորի նոյ. 16ին (Ը. Ե.)։

Բաց ի ... ուղեւորութիւնն յ. ... սակով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք

Բ. » 175 »

Բեռնցմս և ... ուղեւորութեան համար

Դիմել առ գործակատար ՌՈՒՊԷՆ ԲՐԱՍԸ

575 ... թիւ 10

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրփուլ և Սեւ Ծովու մէջ բանող շոգենաւեր

Նա	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքդօրիան	10500	Ֆլավիան	3500
Ալմէնիան	10500	Լէճիքիըն	3500
Քէսդրիան	10500	Ալըրմ.րն	3000
Լանբասդրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գոլոմպիան	8000	Ամէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անատոլուզիան	2500
Գաստոնիան	8000	Ալգաչիըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինճօ	900
Վավօնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպոն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ Մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը գրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար

ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ

Մէհմէտ Ալի փաշա խան Թիւ 1

Ղալաթիա

ԹՐԻԱՆՏԱՖԻԼՕՊՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՑ

ԸՄՊԵԼԵԱՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Մասնիկա ...

Ղալաթիա, Մումհանէ ճատտէսի, թիւ 69

Սոյն գործարանը, բացուած 1878ին, կը ծախէ ամէն տեսակ մաքրիւր և սիւզ, զուտ խաղողէ շինուած։

Թրիանտաֆիլօպուլօ եղբարց օղին, օժտուած հազուագիւտ յատկութեամբ ու ճաշակով, ախորժակը կը բանայ, ջիղերուն ուժ, և մարմին կորով կուտայ. Նրբաճաշակ խմողներուն կը յանձնարարուի Թրիանտաֆիլօպուլօ եղբարց օղին, որ կը ծախուի գոցուած և կնքուած շիշերով։

Դիմել. Բերա Սանի, Հէյվէցիա, Պիզանս, Կամպրինոս գարեջրատունները, Բաբատօբուլօ, Բաբաեանօբուլօ, Պրիցալի, Գրինիզոս, Մարսիլիա և Տիմիթրաքօբուլօս նպարեղէնի վաճառատունները, Թարլապաշի 65 և 170 թիւ ըմպելեաց մթերանոցները, Սիրքէճի Վասիլիադի և Զօգօ գարեջրատունները, Պալըք բազար Ֆիլօքօս և Լէթասի խանութները, Լիմօն իսկելէսի Պէլիրենի մթերանոցը, Պէշիքթաշ Անեսթի, Գաքարի և Բանճօբուլոսի խանութները։

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին նշանը

աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է

ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ

ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

Ամենէն ախորժաշամ ձկան իւղն է «իւլեօֆօսֆիթ ով շ ու է ով սուտ» ի հետ խառնուած։ Տղայք հաճոյքով կ'ուզեն ճաշակել զայն։ Բնաւ ուրիշ դեղ մը ասոր չափ ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԼԸ (սըրաճա), ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ, ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ, ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ, ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ, ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակատար ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԸՐ ԵՒ ՀԱՒՐԵԼ

ՍԻՏՆԷՑ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ԵՒՐՕՊԷՔ ՓԱՍԱԺԸ ԳԷՈՐԳ ՊԷՅ ԽԱՆ ԹԻՒ 1, 2, 3

Ասոնց զմելիները Անգլիոյ Շէֆիլտ քաղաքին Ճօնզ Նօվիլ եւ Ընկ.ի գործարանին մէջ կ պատրաստուին եւ հետեւեալ մենաշնորհեալ մարկան կը կրեն։ Նմանք այդ զմելիներու կեղծը կ շինեն եւ անգլիական տառեր չճանչցողներ զայնս կը գնեն, որով նոյն գործարանին արժէքաւոր զմելիներուն վարկը կը կորսուի։

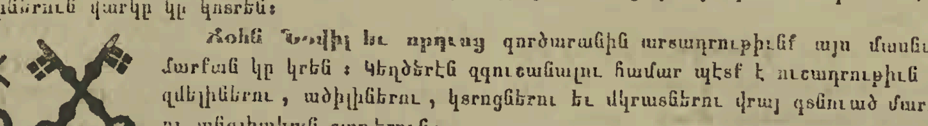

Ճօնզ Նօվիլ եւ որդւոց գործարանին արտադրութիւնք այս մասնաւոր մարկան կը կրեն։ Կեղծէրէն զգուշանալու համար պէտք է ուշադրութիւն ընեն զմելիներու, ածիլիներու, կտրոցներու եւ դանակներու վրայ գծնուած մարկի ու անգլիական տառերուն։

Այս գործարան 1700 տարոյն ապրիլ 26ին հաստատուած է։

Ճօնզ Նօվիլ եւ ընկերութեան ներկայացուցիչն է դրամարկղներու ամենէն մեծ Միլնէր գործարանին։

Այդ դրամարկղներ ամէն կերպով կը դիմանան հրդեհի եւ գողերու դէմ։ Փափաքողներու ցոյց պիտի տրուին վկայականներ, որք կը հաստատեն Միլնէրի դրամարկղներու ապահովութիւնը։

Ճօնզ Նօվիլ եւ ընկերութեան անգլիական վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ լաւ տեսակէ դգալներ, պատառաքաղներ, դանակներ ու սեղանի զանազան սպասներ ինչպէս նաեւ ատամի զգալներ, պատառաքաղներ եւ այլն. Նոյնպէս ջաղացքի փոկեր ու մուրճեր, սեղանի լամպարներ, ճամբորդութեան պայուսակներ, գամփոյաներ, լամպարներ, ... եւ այլն։

Հեռաւոր տեղերէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին կանոնաւոր կերպով եւ շուտ։

564

ՏՈՔԹ. ՁԻՔԱԼԱՍ.— Որ հինգ ամիսէ ի վեր Եւրոպայի մէջ բժշկական-գիտական պտոյտ մը կը կատարէր, գլխաւորաբար Լօնտոնի, Բարիզի, Պերլինի, Զուիցերիոյ, Վիէննայի ու Եւրոպիոյ ուրիշ գլխաւոր քաղաքներու հիւանդանոցներն այցելելէ վերջ, այս անգամ մայրաքաղաքս վերադարձաւ։

Տօքթ. Ձիքալաս, իր այս ուղեւորութեան մէջ Լոնտրայի և Պիւքրէշի բժշկական առաջնակարգ հանդէսներն այցելած ու բժշկական խորհրդակցութեանց ներկայ գտնուած ըլլալով, համաժողովին ընդունուած օրէնքներու համաձայն նորագոյն մեթոտներով շինուած վիրաբուժական գործիքներու ճոխ մթերք մը բերած է իր հետ։

Հետեւած է ի Բարիզ հռչակաւոր բըրօֆ. Կիւօ և Աշտերնի ակնէտէ գործնական դասերուն և ուսումնասիրած է մասնաւորաբար կնախտաբոյժ բրօֆ. Բօզիի և Օպէի կլինիքու միջազգային հիւանդանոցին մէջ ի գործ դրած մեթոտները։

Վերոյիշեալ հիւանդութիւններուն վրայ մօտէն ուսումնասիրութիւններ կատարած է Լոնտոնի Սէնթ Բէթէրս հիւանդանոցին մէջ որուն տնօրէնն է բրօֆ. Հարիս. յաջորդ բրօֆ. Թօմբսն։

Ասոնցմէ զատ այցելած է նաեւ Վիէննայի, Զուիցերիոյ և Պիւքրէշի երկու ծնէ հիւանդներու յատուկ հիւանդանոց ները։ Կը դարմանէ մասնաւորապէս հետեւեալ հիւանդութիւնները։

Երիկամային հիւանդութիւններ.—Խիթ աւազ, քար, պալար, հիւծում, քաղցկեղ, արիւնհոսութիւն ևն. ևն., ըստ վերջին գիւտերուն, լուացումով և ըստ Բրօֆ. Ալպարանի սնդուկ նորմուծիով։

Միզանցքի հիւանդութիւնները կը դարմանէ սոնտայով և ուրեթրօտօմով։

Փամփուշտի հիւանդութիւնները, այսինքն աւազ, քար, հիւծում, այտուց, քաղցկեղ կը բուժէ նոր և փորձառական մեթոտներով։

Արտադրանութիւնը կը կատարէ ուրեթրօտօմով, որուն տուած արդիւնքը անվրիպելի է։

Բշտաբորբի հիւանդութիւնները, այտում, թանձրացում, հիւծումներ, անդր. Բրօֆ. Հարիսոնի և դոդ. Բրօֆ. Պագէյ մեթոտով կը բուժէ։

Միզանցքի նեղացումը, Տօքթ. Ալպարնի օրէնքով ելեկտրականութիւնով կը բուժէ առանց մ'ալ չկրկնուելու պայմանաւ։

Ձերմածիգութիւնը, որ միզանցքին հիւանդութիւններու մեծ մասին սկզբնապատճառն է, կը բժշկէ հիմնապէս և առանց ցաւ զգացնելու, նոր գրութեամբ և առանց ներսէն դեղ գործածելու։

Մասնաւորապէս Տօքթ. Ջօբօրափ միջազգ քննուած գիտական մեթոտով — որ հաչակաւոր Տօքթ. Հալէի աջակցութեամբ Նեյըր հիւանդանոցի միքրոպագննական ճիւղին մէջ ի կիր արկուած է — հիւանդին մէջին վրայ միքրոպագննական և մարմնագննական փորձ մը կատարելէ անմիջապէս վերջ կը ձեռնարկէ բժշկելու։

Հինցած ջերմածիգութիւնը կը բուժէ այնպիսի մեթոտով մը, որ մայրաքաղաքիս համար անծանօթ է դեռ. այսինքն Իւրեթրօսքօբով արագ հիմնապէս և ներսէն դեղ չը գործածելով։

Սեռնախտութիւնն ևս այս մեթոտով կը բուժէ։

Անկարողութիւնը և ամլութիւնը կը բժշկէ դեռ առաջին անգամ ի կիր արկուած մեթոտով։

Փամփուշտի անդամալուծութիւնը և գեղձերը անկողնոյ մէջ միզելու հիւանդութիւնը կը բուժէ ելեկտրականութեամբ։

Կիներու հիւանդութիւնները և գլխաւորաբար այտումը, արիւնհոսութիւնը ելեկտրականութեամբ կը բժշկէ։

Վիրահատական գործողութիւններ կը կատարէ երկու սեռի ծննդական գործարաններուն վրայ նորագոյն մեթոտով, հականեխական և անփտացման օրէնքով։

Ամէն օր կը գտնուի Բերա, Թարլաբաշի Հալէպլի փողոց թիւ 25 դարմանատունը, հետեւեալ ժամեր (Ը. Ե.)։

կէս օրէն	առաջ		7—10
»	»	վերջ	2—4
»	»	»	6—7

Կիրակի կէս օրէն առաջ 7—10։ Երեքշաբթի կէս օրէն վերջ ժամը 4—6 տիկիններուն համար ձրի։

Հինգշաբթի օրեր կէս օրէն վերջ ժամ 4—6 երիկ մարդոց ձրի։

Ամէն օր կէս օրէն առաջ ժամը 10—կէսօրէն վերջ ժամ 2 և ուրիշ պարապոյ ժամերուն մէջ հիւանդներ կը դարմանէ անոնց տունն այցելելով։

Տօքթ. Ձիքալաս ամէն կիրակի կէս օրէն վերջ ժամը 2-5 պիտի ընդունի, բարեկամներ, ծանօթներ, հին յաճախորդներ, աբհեստակիցներ և այլ Պ. Պ. այցելուներ, որոնք կը փափաքին ծանօթանալ իրեն հետ և ժամադրութիւն հաստատել։ Առկից զատ սիրով պիտի սատարէ այն բարեգործական հաստատութիւններուն, որոնք կը փափաքին հիւանդանոց հաստատել ու և է տեղ մը։

20—100

Արտօնատէր Կ. Ս. ԻՒԹՈՒՃԵԱՆ